

AZƏRBAYCANDA ÖLKƏŞÜNASLIQ VƏ DIYARŞÜNASLIQ ÜZRƏ BİBLİOQRAFİK FƏALİYYƏTİN BƏZİ MƏSƏLƏLƏRİ

Arzu Çələbi

AMEA Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunun dissertantı

Некоторые вопросы библиографической деятельности по страноведению и краеведения в Азербайджане

Резюме: В статье анализируются научно-теоретические и организационные вопросы системы библиографической информации азербайджане в контексте государственной помощи социально-экономическая развития региона республики.

Some issues on country study and local lore bibliographic activity in Azerbaijan

Abstract: Government support for development of the republic define important requirements for country study and local lore as well as allows to create bibliographic information and transmit it to users. The paper investigates important issues of country study and local lore bibliography and defines future duties

Açar sözlər: Azərbaycan, regional inkişaf, diyarşünaslıq üzrə informasiya, nəzəri-təşkilati məsələlər.

Ключевые слова: Азербайджан, региональное развитие, краеведческая информация, теоретические и организационные вопросы.

Keywords: Azerbaijan, regional development, information on local history, theoretical and organizational issues.

Giriş

Müasir dövrdə respublikamızda sosial-siyasi və iqtisadi inkişafının aktivləşməsi ölkənin və regionların təsərrüfat fəaliyyətinə və mədəni-tarixi ənənələrinə diqqəti artırmağı tələb edir. Xalqımızın əvəzsiz sərvəti olan müstəqilliyin qorunub möhkəmləndirilməsi, demokratik, hüquqi, dünyəvi dövlət quruculuğunun həyata keçirilməsi, yeni iqtisadi münasibətlər sisteminin yaradılması, ölkədə ictimai siyasi sabitliyin bərqərar edilməsi və digər sahələrdə qazanılmış nəaliyyətlər Azərbaycanın intensiv inkişaf dövrünə qədəm qoymasına imkan vermişdir.

9-10 noyabr 2001-ci il tarixində dünya azərbaycanlılarının Bakıda keçirilən I qurultayında ümummill liderimiz H.Ə.Əliyev demişdir: “Müstəqil Azərbaycan dövlətinin əsas ideyası azərbaycançılıqdır. Hər bir azərbaycanlı öz milli mənsubiyyətinə görə qürur hissi keçirməlidir və biz azərbaycançılığı - Azərbaycan dilini, mədəniyyətini milli-mənəvi dəyərlərini, adət-ənənələrini yaşatmalıyıq”.

1105 nümayəndənin, o cümlədən dünyanın 36 ölkəsindən 403 nümayəndənin iştirak etdiyi həmin qurultayın başlıca məqsədi ayrı-ayrı ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların həmrəyliyinin möhkəmləndirilməsindən ibarət olmuşdur. Bu gün dünya azərbaycanlılarının əsl milli özünüdərk və

ümummilli ideya - azərbaycançılıq, müstəqil dövlətçilik və milli mənəvi dəyərlər ətrafında birləşməsi prosesi başlanmışdır. Harada yaşamalarından asılı olmayaraq bütün dünya azərbaycanlıları vahid bir xalqı, bir milləti, bir Vətəni təmsil edirlər. Bu vətənin şərəfini qorumaq isə hər bir azərbaycanlının müqəddəs vəzifəsidir. Qurultayda Azərbaycan klassiklərinə, çağdaş yazıçılara, uşaq ədəbiyyatına dair çoxcildli kitabların çap edilməsi, dilimizin, mədəniyyət və incəsənətimizin, ədəbiyyatımızın, bugünkü həyatımızın təbliğində informasiya mübadiləsinin genişləndirilməsi, azərbaycanşünaslıq üzrə mütəxəssislərin hazırlanması məsələləri də xüsusi olaraq irəli sürülmüşdür.

Əsas hissə

1998-ci ildə qəbul olunmuş “Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanununda göstərilir: “Kitabxana - elm, informasiya, mədəniyyət, təhsil və tərbiyə müəssisəsi kimi çap əsərlərini və digər informasiya daşıyıcılarını toplayıb mühafizə edən, cəmiyyətin intellektual və mənəvi potensialının inkişafına xidmət göstərən sosial institutdur”. Vətəndaş cəmiyyətində informasiya, kitabxana, biblioqrafiya müəssisələri həm dövlət, həm özəl, həm də şəxsi və ictimai ola bilər. Lakin onların hamısı cəmiyyətdə inteqrasiyalı rol oynayaraq müxtəlif strukturların yaradılmasına, fəaliyyət göstərməsinə, qarşılıqlı əlaqəsinə təsir göstərir. Nəticədə biblioqrafik ehtiyatların, xidmətlərin və tələbatların optimal uyğunluğu yaranır. Hal-hazırda biblioqrafik səviyyədə kommunikativ prosesin bərpa edilməsi, vətəndaş cəmiyyətinin sosial strukturunun müdafiəsinin təmin olunması başlıca vəzifələrdəndir. Biblioqrafik informasiya mənbələri cəmiyyətin müxtəlif sahələrində istiqamətlənməyə kömək edir, indiki elektron məlumat axtarış sistemində və kompüter şəbəkəsində şəxsiyyətlərarası kommunikasiyaya təsir göstərir.

Bütövlükdə respublikamızın və regionların inkişafına dövlət qayğısı ölkəşünaslıq və diyarşünaslığın qarşısına mühüm vəzifələr qoymaqla yanaşı, bu haqda biblioqrafik informasiyanın hazırlanması və tələbatçılara çatdırılmasının əhəmiyyətini daha da artırır. Ümumi biblioqrafik sistemin mühüm tərkib hissəsi kimi diyarşünaslıq üzrə kitabxana-biblioqrafiya ehtiyatlarının formalaşması, biblioqrafik xidmətin səmərəliliyinin yüksəldilməsi bilavasitə ölkəşünaslıq və diyarşünaslıq biblioqrafiyasının təşkili səviyyəsindən, onun nəzəri-metodiki aspektlərinin işlənmə dərəcəsiindən asılıdır.

Diyarşünaslıq üzrə bitkin informasiya sistemi formalaşdırmadan diyarı elmi əsaslarla öyrənmək qeyri-mümkündür. Cəmiyyətin informasiyalaşdırılması diyarşünaslıq biblioqrafiyasının əsas vəzifələrinin kompleks şəkildə həyata keçirilməsini tələb edir. Bunun üçün ilk növbədə kitabxanalarda diyarşünaslıq biblioqrafiyasının səmərəli təşkili səviyyəsi yüksəldilməlidir.

Bununla əlaqədar olaraq bütövlükdə ölkənin və onun regionlarının kitabxana-biblioqrafiya və informasiya təminatı mühüm əhəmiyyət kəsb edir. İnfor-

masiya təminatının əsas istiqamətləri arasında ölkəşünaslıq və diyarşünaslıq istiqamətinin mühüm əhəmiyyəti vardır. Hazırda ölkəşünaslıq və diyarşünaslıq biblioqrafiyası inkişaf dövrünü yaşayır və ölkənin və regionların kitabxana-informasiya təminatının optimallaşdırılması əsas vəzifə kimi qarşıda durur.

XX əsrin 90-cı illərindən başlayaraq yeni informasiya-kommunikasiya texnologiyaları kitabxana-biblioqrafiya proseslərinə fəal təsir etməyə başladı və bu ölkəşünaslıq və diyarşünaslıq da daxil olmaqla bir çox sahələrin inkişafına səbəb oldu. Bu proses ölkəşünaslığın və diyarşünaslığın həm ənənəvi və həm də elektron resurs bazasına təsir etdi. Hazırda ölkəşünaslıq və diyarşünaslıq biblioqrafik resurslarının tərkibinə xəritə kataloqları və biblioqrafik və faktoqrafik kartotekalar, tam mətnli verilənlər bazaları, ənənəvi və elektron informasiya daşıyıcıları daxil edilmişdir.

Ölkəşünaslığın resurs bazasının formalaşmasının müasir problemlərinin kifayət qədər tədqiq olunmaması ölkəşünaslıq biblioqrafik resurslarının yaradılmasının təşkilati-texnoloji və struktur-məzmunlu aspektlərinin tədqiqini aktual edir. Bununla əlaqədar olaraq ölkəşünaslıq biblioqrafik resurslarının yaradılması üzrə universal, elmi və kütləvi kitabxanaların təcrübəsinin sistemli öyrənilməsi, onların komponent tərkibinin analizi, optimal inkişafının nəzəri əsaslarının işlənilməsi qarşıda duran mühüm problemlərdəndir. Buna görə də "Azərbaycan Respublikasında ölkəşünaslıq üzrə biblioqrafik resursun inkişafı, müasir vəziyyəti və perspektivləri" mövzusu Azərbaycanda tədqiqini gözləyən məsələlərdəndir.

Qarşıda duran mühüm məsələlərdən biri də ölkəşünaslığın terminologiyasının düzgün və sistemli inkişafı məsələsidir. "Ölkəşünaslıq biblioqrafik resursları" anlayışının təyini, "ölkəşünaslıq biblioqrafiyası" anlayışlarıyla onun əlaqələri, "regional biblioqrafiya", "yerli nəşrlərin biblioqrafiyası", "ölkəşünaslıq ədəbiyyatının biblioqrafiyası" və "yerli xadimlərin biobiblioqrafiyası" terminlərinin düzgün izahı vacib məsələlərdəndir. Ölkəşünaslıq biblioqrafik resurslarının tədqiqi üçün onların tərkibinin analizi mühümdür. Kitabxanalar və ya başqa müəssisələrdə ölkəşünaslıq biblioqrafik informasiyasının təşkil olunmuş massivi, kadr və maddi-texniki potensialı istifadəçilərin ölkəşünaslıq üzrə informasiya ehtiyaclarının təmin olunması məsələsi bu gün üçün tədqiq olunması vacib olan problemlərdəndir.

Azərbaycan Respublikasının universal elmi və kütləvi kitabxana sistemində mövcud olan ölkəşünaslıq üzrə biblioqrafik resurslar apardığımız tədqiqatın obyektini təşkil edir. Tədqiqat işində M.F.Axundov adına Milli Kitabxana, AMEA Kitabxana-informasiya resurs mərkəzi, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin kütləvi kitabxana sistemi tədqiqatın obyektini kimi götürülmüşdür. Ölkəşünaslıq və diyarşünaslıq üzrə biblioqrafik resursların inkişaf istiqamətləri tədqiqatın predmetini təşkil edir.

Tədqiqat işinin əhatə dairəsi ölkənin və regionların tarixi, iqtisadi və mədəni əlaqələrinin ölkəşünaslıq və diyarşünaslıq baxımından kompleks tədqiqi

təşkil edir.

Tədqiqatda ölkənin və onun regionlarının tarixi, iqtisadiyyatı və mədəni əlaqələri, regionların ərazisində ədəbiyyatın, incəsənətin və elmin inkişafını stimullaşdıran vahid milli mədəniyyət, regional ictimai-iqtisadi problemlərin həllində səylərin koordinasiyası, təbii və istehsal potensiallarından istifadə, maddi və əmək resursları, həmçinin vahid tarixi-mədəni ənənələrin inkişafı məsələləri əsas götürülmüşdür.

Ölkəşünaslıq üzrə biblioqrafik fəaliyyət və onun nəticəsi olan biblioqrafik resursun inkişafı çox onilliklər boyunca ölkənin və onun regional kitabxanalarının biblioqrafik fəaliyyətinin tarixi, nəzəri və tətbiqi xarakterli istiqamətlərindən biri kimi qalmaqda davam edir.

Keçmiş SSRİ məkanında Rusiya ölkəşünaslıq biblioqrafiyasının inkişafının nəzəri modelinin yaradılmasında N.V.Zdobnov, M.A.Briskman, V.A.Nikolayev, L.Y.Şrayberq, A.V.Mamontov, A.N.Buçenkov, N.N.Şerba, Q.A.Ozerov, A.N.Maslov, İ.İ.Mixlina, Y.N.Burinski, A.V.Suvorov, S.N.Akuliç və başqaları öz əsərlərində ölkəşünaslıq üzrə biblioqrafik resursun yaradılması metodikasının problemlərini tədqiq etmişlər.

"Ölkəşünaslıq və diyarşünaslıq üzrə biblioqrafik resurslar" anlayışlarının mahiyyətinin və onların komponent tərkibinin analizini Q.L.Levin, A.N.Maslov, İ.Q.Morqenştern, B.K.Stepanov, N.V.Şatalovoy elmi-tədqiqata cəlb etmişlər.

Elektron mühitdə ölkəşünaslıq üzrə biblioqrafik informasiyanın mövcudluğu problemləri rus tədqiqatçılarından N.M.Balatski, Y.D.Jabko, A.İ.Zemskov, Q.L.Levin, T.V.Maystroviç, S.D.Manqutovoy, A.N.Maslov, İ.Q.Morqenştern, V.K.Stepanov, Q.N.Şvetsov-Araqlar, L.Y.Şrayberq əsərlərində ölkəşünaslıq biblioqrafik informasiyasının problemləri tədqiqata cəlb olunur.

Ölkəşünaslıq və diyarşünaslıq biblioqrafik resurslarının inkişafının perspektivləri önəmli ölçüdə kədr potensialından asılıdır. Professional kitabxanaçı-biblioqrafın, ölkəşünas-biblioqrafın hazırlaması məsələləri İ.Q.Morqenştern, O.P.Korşunov, A.S.Çaçko, V.P.Leonov, M.İ.Davudov və başqa müəlliflər elmi əsərlərində kitabxanalarda ölkəşünaslıq üzrə biblioqrafik xidmət problemləri ilə məşğul olmuşlar. M.A.Briskman, A.V.Mamontlar, N.N.Şerba, İ.İ.Mixlina, N.N.Kuşnarenko və başqalarının əsərlərində isə müasir praktik ölkəşünaslıq fəaliyyətində mütəxəssis ölkəşünas-biblioqraflar qarşısında qoyulan tələblər öz əksini tapır.

Problemin mənbəşünaslığının tədqiqi göstərir ki, "Azərbaycan Respublikasında ölkəşünaslıq üzrə biblioqrafik resursun inkişafı, müasir vəziyyəti və perspektivləri" mövzusunun ayrı-ayrı aspektləri görkəmli azərbaycanlı alim və tədqiqatçıların sanballı elmi əsərlərində qismən araşdırılmışdır. Beynəlxalq İnformasiyalaşdırma Akademiyasının akademiki, Əməkdar elm xadimi, tarix elmləri doktoru, prof. A.Xələfov, prof. Z.Əliyev, prof. B.Allahverdiyev, prof. X.İsmayılov, fil.e.dok. A.Əliyeva-Kəngərli, dos.

N.İsmayılov, dos. K.Aslan, dos. E.Əhmədov, dos. M.Məmmədov, dos. S.Xələfova universal və sahəvi kitabxanaların istər kitabxanaşünaslıq, istərsə də biblioqrafyaşünaslıq baxımından tədqiqinə dair sanballı elmi tədqiqat işi aparmışlar. Bu elmi əsərlərdə onlar ölkəşünaslıq və diyarşünaslığın kitabxana-informasiya təminatının müəyyən aspektlərinə də toxunmuşlar.

Professor A.Xələfovun zəngin elmi yaradıcılığında, professor X.İsmayılovun “Azərbaycan Respublikasında kitabxana işinin metodik təminat sisteminin inkişaf tarixi” adlı monoqrafiyasında və bir sıra elmi əsərlərində professor Z.Əliyevin bir sıra elmi əsərlərində, dos. N.İ.İsmayılovun elmi yaradıcılığında, tanınmış biblioqraf Ə.Əliyevin elmi yaradıcılığında bu problemin ayrı-ayrı aspektləri öz əksini tapmışdır.

Eyni zamanda mövzunun öyrənilməsi nəticə çıxartmağa imkan verir ki, ölkənin və diyarın resurs təminatı problemlərinə olan marağa baxmayaraq Azərbaycanda bu sahə yenidir və aparılmış tədqiqatlar ənənəvi və elektron texnologiyaların bir yerdə fəaliyyəti sayəsində Azərbaycan Respublikasının kitabxanalarının ölkəşünaslıq və diyarşünaslıq biblioqrafik resurslarının inkişafı məsələsini tədqiqata cəlb etməyi tələb edir.

Azərbaycan Respublikasında ölkənin və regionların kitabxanalarının ölkəşünaslıq biblioqrafik resurslarının inkişafının tarixi müxtəlif dərəcədə öyrənilmişdir. Biblioqrafyaşünaslıq kafedrasının dosenti N.İ.İsmayılov və kafedranın baş müəllimi Q.S.Hacıyevanın “Kitabxanada ölkəşünaslıq (diyarşünaslıq) üzrə biblioqrafik fəaliyyət (nəzəri-tarixi, təşkilati-metodiki məsələləri)” adlı tədris vəsaitində və dos. A.Əliyevin Naxçıvan Muxtar Respublikasında kitabxana işinin tarixi və tarix üzrə fəlsəfə doktoru Ə.Nəcəfovun “Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətində kitabxanaların tarixi ilə bağlı yazdığı dissertasiya işlərində, Biblioqrafyaşünaslıq kafedrasının müəllimi İ.Bayramovanın “Azərbaycan Respublikasının regionlarının kitabxana-biblioqrafik informasiya təminatı sistemi: müasir vəziyyəti və perspektivləri (2000-2012-ci illər) (Gəncə-Qazax, Quba-Xaçmaz və Lənkəran iqtisadi regionlarının materialları əsasında)” mövzusunda dissertasiya işində respublikanın regionlarının kitabxana-biblioqrafik informasiya təminatı sisteminin müxtəlif problemləri araşdırılmışdır. Lakin “Azərbaycan Respublikasında ölkəşünaslıq üzrə biblioqrafik resursun inkişafı, müasir vəziyyəti və perspektivləri” mövzusu müstəqil tədqiqat obyektı olmamışdır. Ölkəşünaslıq və diyarşünaslıq biblioqrafiyasının inkişafına aşağıdakı vacib məsələləri həll etməklə nail olmaq olar.

- Ölkənin və regionlarının milli mənəvi dəyərlərinin öyrənilməsi, kitabxana-informasiya infrastrukturunun inkişaf istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi zərurəti;

- Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsində diyarşünaslıq və ölkəşünaslıq aspektlərinin tədqiq edilib nəticələrin ümumiləşdirilməsi;

- Regional kitabxanaşünaslığın ölkəşünaslıq və diyarşünaslıq üzrə nəzəri

və metodoloji əsaslarının işlənilib hazırlanmasının vacibliyi;

- Ölkədə və regionlarda ölkəşünaslıq və diyarşünaslıq kitabxana-informasiya resurslarının formalaşmasına təsir edən amillərin tədqiq edilməsi zərurəti;

- Ölkənin və hər bir regionun ölkəşünaslıq və diyarşünaslıq üzrə kitabxana-informasiya infrastrukturuna verdiyi töhfələri regionların xarakterik cəhətlərinə uyğun öyrənilib ümumiləşdirmək əsasında müvafiq sahə üzrə regional layihənin işlənilib hazırlanması.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, informasiya texnologiyaları və “Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu, sahə üzrə qəbul edilmiş dövlət qanunları, kitabxanaşünaslıq və bibliografyaşünaslıq sahəsində aparılmış tədqiqatlar, kitabxanaşünas və bibliografyaşünas alimlərin zəngin təcrübəsi nəticəsində meydana çıxan elmi-tədqiqat işlərinin tövsiyələri araşdırılan mövzu üçün nəzəri-metodoloji bazadır.

Məqalənin yazılmasında əsas məqsəd ölkəşünaslıq və diyarşünaslıq üzrə sənəd-informasiya resurslarının yaranması və inkişaf mərhələlərini tədqiqata cəlb etmək, ölkəşünaslıq və diyarşünaslıq üzrə bibliografik informasiya tələbatının xüsusiyyətlərini təhlil etmək və ölkəşünaslıq və diyarşünaslıq üzrə bibliografik informasiya sisteminin formalaşması və onun inkişaf perspektivlərini ilk dəfə tədqiqata cəlb etməkdən ibarətdir.

Tədqiqat zamanı araşdırılan problemlərə dair ədəbiyyatın nəzəri təhlilinə, həmçinin uzunmüddətli müşahidələrin nəticələrinə diqqət yetirilmişdir. Bununla yanaşı, tədqiqat aparılan sahə üzrə kitabxanalarının iş təcrübəsinin öyrənilməsi və ümumiləşdirilməsi, bibliografik informasiya tələbatçıları ilə söhbətlərin, müsahibələrin keçirilməsi metodlarına da müraciət olunmuşdur.

Nəticə

Nəticə olaraq qeyd etmək lazımdır ki, alim və mütəxəssislərin informasiya tələbatlarının formalaşmasında diyarşünaslıq və ölkəşünaslıq sorğuları mühüm yer tutur. Ona görə də Azərbaycan Milli Kitabxanası və regionlarda fəaliyyət göstərən MKS-lərlə birgə apardığı monitorinq zamanı diyarşünaslıq üzrə mövcud informasiya resurslarının, xüsusilə elektron informasiya resurslarının real informasiya tələbatına uyğunluğu məsələlərinin kompleks tədqiqat obyektini kimi diqqətdə saxlamalıdır. Xüsusilə hər bir region üzrə öz diyarı üzrə həm analitik, həm də ümumi xarakterli verilənlər bazasını yaratmalıdır.

Ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı// Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya: elmi- nəzəri, metodiki və təcrübi jurnal. 2008, № 2, s.6-29.
2. Əliyev Z.H. Ümumi bibliografyaşünaslıq: Dərs vəsaiti.- B.: BDU, 2001, 145 s. Xələfov A.A. Azərbaycanda kitabxana işinin tarixi: Dərslük. I hissə. B., 2004, 326 s.

3. Xələfov A.A. İnformasiya cəmiyyətinin formalaşmasında kitabxanaların vəzifələri// Kitabxanaşünaslıq və biblioqrafiya: elmi, nəzəri və təcrübi jurnal. 2005, №2, s.5-17.
4. İsmayılov X.İ. Azərbaycanca kitabxanaların metodik təminat sisteminin inkişaf tarixi (1918-19200-cı illər): Monoqrafiya. -Bakı, 2000, 415s.
5. İsmayılov N.İ. Azərbaycan biblioqrafiyasının biblioqrafiyası: Biblioqrafik vəsaitlərin göstəricisi. -Bakı: Mütərcim, 2003, 111 s.
6. İsmayılov N.İ. Kitabxanada ölkəşünaslıq (diyarşünaslıq) üzrə biblioqrafik fəaliyyət (nəzəri-tarixi, təşkilati-metodiki məsələləri) /N.İsmayılov, Q.Насијева.- Bakı: Mütərcim, 2004.- 112 s.
7. Насијева, Q. Müasir dövrdə ölkəşünaslıq biblioqrafiyasının təşkili /Q.Насијева //Kitabxanaşünaslıq və biblioqrafiya.- 2011.- №1.- S.78-86.
8. Громов Г.Р. Национальные информационные ресурсы. Проблемы промышленной эксплуатации / Г.Р.Громов. — М.: Наука, 1988. 240 с.
9. Жабко Е.Д. Справочно-библиографическое обслуживание в электронной среде: теория и практика: моногр. / Е.Д.Жабко. СПб.: Изд-во РНБ, 2006. -388 с.
10. Земсков А.И. Электронные библиотеки: учеб. для студентов вузов культуры и искусств и др. высш. учеб. заведений / А.И.Земсков, Я.Л.Шрайберг. М.: Либерия, 2003. - 352 с.
11. Карташов Н.С. Региональное библиотековедение: науч.-практ. пособие / Н.С.Карташов. М.: Либерия, 2004. - 224 с.
12. Коршунов О.П. Библиографоведение: основы теории и методологии: учеб. для библиоинформ. фак. вузов / Моск. гос. ун-т культуры и искусств; О.П.Коршунов, Т.Ф.Лиховид, Т.А.Новоженова. М: ГРАНД-ФАИР, 2009. -336 с.
13. Крылова Т.Д. Краеведческие информационные ресурсы и развитие культурного потенциала региона / Т.Д.Крылова, Н.З.Шатохина// Библиотечное дело — 2003: гуманитарные и технологические аспекты развития. -М., 2003. -С. 117-118.
14. Кузнецова Т. Вызовы нового времени и кадровая ситуация: возможные пути решения // Независим, библио. адвокат. -2007. №-4. -С. 21-26.
15. Кушнарченко Н.Н. Краеведческая деятельность библиотеки / Н.Н. Кушнарченко. М., 1993. - 89 с.
16. Моргенштерн И.Г. Информационный и книжный мир. Библиография: (избранное) / И.Г.Моргенштерн. СПб.: Профессия, 2007. - 439 с.
17. Шрайберг Я.Л. Электронная информация и электронные ресурсы: публикации и документы, фонды и библиотеки / Я.Л.Шрайберг, А.И.Земсков. М.: Изд-во ФАИР, 2007. - 528 с.
18. Щерба Н.Н. Теория, методика, история краеведческой библиографии: указ. лит.: (1958-1985г.)/ Н.Н.Щерба; Центр. ГПБ им. Н.А.Некрасова. - М., 1986. - 155 с.
19. www.anl.az
20. www.azerbaijan-news.az
21. www.heydar-aliyev-foundation.org
22. www.preslib.az